Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov so zreteľom na proces EIA

Zákon NR SR č. **24/2006 Z. z.** o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov zaznamenal zásadne zmeny oproti zákonu č. **127/1994 Z. z.** o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. Podrobnejšie boli rozpracované zásady a postupy environmentálneho hodnotenia **strategických dokumentov**, zmenené a rozšírené boli **kompetencie orgánov štátnej správy** v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie a najmä **prílohy**, týkajúce sa environmentálneho hodnotenia strategických dokumentov a posudzovania navrhovaných činností. Snahou tvorcov zákona bolo **zosúladiť zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie so smernicami EÚ**, zapracovať nové poznatky, skúseností a požiadavky vyplývajúce z dovtedajších skúseností pri aplikácii zákona č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Na základe výzvy Komisie ES podľa **čl. 226 Zmluvy ES - porušenie č. 2007/2390** - nesprávna transpozícia smernice EIA bola vypracovaná novela zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Oproti platnému zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov došlo v dôsledku **výzvy Komisie Európskych spoločenstiev** k niektorým zmenám v obsahu zákona, ktoré upresňujú ustanovenia zákona podľa článkov **4 ods. 2 a ods. 3** v spojení s **prílohami II a III smernice 85/37/EHS** o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie, v znení zmenenom a doplnenom smernicami **97/11/ES a 2003/35/ES**.

Novela zákona – **zákon č. 287/2009 Z. z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z 19. júna 2009, nadobudol účinnosť od **1. septembra 2009**.

Zákon č. 287/2009 Z. z. uvádza v **§ 3, písm. f)** definíciu „**navrhovateľ**“ - " navrhovateľ je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá zamýšľa vykonávať činnosť, ktorá môže byť predmetom posudzovania vplyvov podľa tohto zákona, ".

Zákon číslo 287/2009 Z. z. mení (dovtedajší) doterajší spôsob posudzovania **zmien navrhovaných činností**. Podľa zákona č. 127/1994 Z. z. a 24/2006 Z. z. sa posudzovali zmeny navrhovaných činností, pri ktorých došlo k **zvýšeniu kapacity** navrhovanej alebo pôvodne posudzovanej činnosti.

Novela zákona mení doterajšie ustanovenia zásadným spôsobom a akceptuje požiadavku komisie, aby boli posúdené **akékoľvek zmeny** navrhovaných alebo posúdených činností.

Novela zákona určuje povinnosti pri zmenách, ktorými sa **dosiahne alebo prekročí** prahová hodnota pre činnosti podliehajúce povinnému hodnoteniu, ale aj zisťovaciemu konaniu.

Predmetom povinného posudzovania vplyvov, resp. predmetom zisťovacieho konania môže byť tiež zmena navrhovanej činnosti uvedenej v prílohe č. 8 ak príslušný orgán vydá vyjadrenie, že taká zmena môže mať **podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie**.

Novela zákona nedefinuje pojem „**zmena**“ a to z dôvodu akceptácie požiadavky EÚ, aby posúdená bola **akákoľvek zmena**.

Jednou z požiadaviek EÚ bolo umožniť posudzovanie tých navrhovaných činností a ich zmien, ktoré **nie sú uvedené** v prílohe č. 8 k zákonu alebo nedosahujú prahové hodnoty.

V zákone č. 127/1994 Z. z. a č. 24/2006 Z. z. bola možnosť podať podnet len v prípadoch, keď sa navrhovaná činnosť **mala vykonávať na území chránenom podľa osobitných predpis**ov (zákon o vodách, o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, zákon o ochrane prírody a krajiny, ...) alebo **v značne zaťaženom území**.

Nová právna úprava rieši požiadavku EÚ v § 18 ods. 10) a 11) formou **podnetu**, ktorý môže podať:

- Povoľujúci orgán
- Krajský úrad životného prostredia
- Obvodný úrad životného prostredia
- Rezortný orgán
- Organizácie podporujúce ochranu životného prostredia podľa § 27
- Navrhovateľ

Ods. 10) Ministerstvo v konaní podľa § 20 určí, či posudzovaniu vplyvov podlieha aj navrhovaná činnosť alebo jej zmena **neuvedená** v prílohe č. 8.

Ods. 11) Ministerstvo v konaní podľa § 20 určí, či posudzovaniu vplyvov podlieha aj navrhovaná činnosť alebo jej zmena, ktorá **nedosahuje prahové hodnoty** uvedené v prílohe č. 8.

Ustanovenia ods. 10) a 11) sú využívané najmä v súčasnosti namiesto vyjadrenia príslušného orgánu podľa **zrušeného § 21** pri žiadostiach o nenávratný finančný príspevok z prostriedkov EÚ.

Novela zákona v **ods. 12)** rieši činnosti vykonávané v území chránenom podľa osobitných predpisov (zákon o ochrane prírody a krajiny), ktoré **nie sú uvedené** v prílohe číslo 8. k zákonu.

Podľa pôvodného zákona č. 24/2006 Z. z. bolo konanie na základe odborného stanoviska orgánu ochrany prírody a krajiny **vykonávané MŽP SR**. Vzhľadom na to, že vplyv na územie chránené podľa osobitných predpisov pre vydanie odborného posudku posudzoval **príslušný KÚŽP**, často toto stanovisko nebolo zaslané na MŽP SR a to v danej veci nekonalo. Z praktického hľadiska sa preto kompetencie **presunuli na príslušný KÚŽP**. (§ 55, písm. d).

Požiadavka na správnu transpozíciu smernice EIA v oblasti prístupu verejnosti k environmentálnemu rozhodovaniu a prístupu k spravodlivosti je upravená zákonom č 145/2010 Z. z.ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Novela v porovnaní s doterajším znením zákona priniesla rozšírenie definície zainteresovanej verjnosti o fyzickú a právnickú osobu a upravila postup, podmienky a definície za akých sa verejnosť stáva zainteresovanou verejnosťou

„§ 24a

(1) Fyzická osoba staršia ako 18 rokov, ktorá podá písomné stanovisko podľa § 23 ods. 4, § 30 ods. 5 alebo podľa § 35 ods. 3, z ktorého vyplýva jej záujem na rozhodnutí, má v rámci následného povoľovacieho konania podľa osobitného predpisu[2)] postavenie účastníka konania.[25)]

(2) Ak najmenej 250 fyzických osôb podá zhodné písomné stanovisko podľa odseku 1, považujú sa tieto fyzické osoby za občiansku iniciatívu podľa § 25; splnomocnencom občianskej iniciatívy je ten, ktorého písomné stanovisko bolo doručené ako prvé v poradí.“.

3. § 25 až 27 znejú:

„§ 25

(1) Občianska iniciatíva sú fyzické osoby staršie ako 18 rokov, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k navrhovanej činnosti posudzovanej podľa tohto zákona.

(2) Občianska iniciatíva sa preukazuje podpisovou listinou, v ktorej je uvedené meno, priezvisko, trvalý pobyt, rok narodenia a podpis osôb, ktoré spoločné stanovisko podporujú. Podpisovú listinu so stanoviskom podľa § 23 ods. 4, § 30 ods. 5 alebo podľa § 35 ods. 3 doručí občianska iniciatíva príslušnému orgánu. Takáto občianska iniciatíva je v rámci následného povoľovacieho konania podľa osobitného predpisu[2)] účastníkom konania.[25)] Občianska iniciatíva sa považuje za zainteresovanú verejnosť, ktorej právo na priaznivé životné prostredie môže byť rozhodnutím dotknuté.

(3) Splnomocnencom občianskej iniciatívy oprávneným konať v jej mene a prijímať písomnosti je fyzická osoba, ktorá je ako splnomocnenec uvedená v podpisovej listine. Ak taký údaj chýba alebo je nejasný, splnomocnencom občianskej iniciatívy je fyzická osoba uvedená v podpisovej listine na prvom mieste. Splnomocnenec môže písomne určiť svojho zástupcu, ktorý ho zastupuje v rozsahu splnomocnenia.

(4) Na základe písomného vyhlásenia doručeného príslušnému orgánu možno nahradiť splnomocnenca inou fyzickou osobou. Toto vyhlásenie musí podpísať väčšina členov občianskej iniciatívy. Rovnaký postup platí aj v prípade odstúpenia splnomocnenca občianskej iniciatívy.

§ 26

Ak založia fyzické osoby na ďalšiu podporu stanoviska občianskej iniciatívy alebo priamo na účel ochrany životného prostredia občianske združenie podľa osobitného predpisu[24a)] a podá písomné stanovisko podľa § 23 ods. 4, § 30 ods. 5 alebo podľa § 35 ods. 3, je také občianske združenie v rámci následného povoľovacieho konania podľa osobitného predpisu[2)] účastníkom konania.[25)] Podpisovú listinu, v ktorej je uvedené meno, priezvisko, trvalý pobyt, dátum narodenia a podpis osôb, ktoré spoločné stanovisko podporujú a doklad o zaregistrovaní občianskeho združenia predloží občianske združenie príslušnému orgánu a povoľujúcemu orgánu najneskôr s podaním písomného stanoviska. Také

združenie sa na účely tohto zákona považuje za zainteresovanú verejnosť, ktorej právo na priaznivé životné prostredie môže byť rozhodnutím dotknuté.

§ 27

Mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia, ktorá podá písomné stanovisko k navrhovanej činnosti podľa § 23 ods. 4, § 30 ods. 5 alebo podľa § 35 ods. 3, má v následnom povoľovacom konaní podľa osobitného predpisu[2)] postavenie účastníka konania.[25)] Táto mimovládna organizácia sa považuje za zainteresovanú verejnosť, ktorej právo na priaznivé životné prostredie môže byť rozhodnutím dotknuté. Doklad o zaregistrovaní mimovládna organizácia podporujúca ochranu životného prostredia predloží príslušnému orgánu a povoľujúcemu orgánu spoločne s podaním písomného stanoviska k zámeru navrhovanej činnosti.“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 24a znie:
„24a) Zákon č. 83/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.“.

Poznámky pod čiarou k odkazom 26 až 34a sa vypúšťajú.

Novela zákona zároveň upravuje znenia týkajúce sa účastníctva verejnosti v povoľujúcich konaniach, resp. prístupu verejnosti k informáciám o životnom prostredí nasledovných zákonov:

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov sa mení takto:

Zákon Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov:

Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov:

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov:

Zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona neskorších predpisov:

Zákon č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov: